

PARAULES DEL GRAN CANCELLER EN L'ACTE D'INAUGURACIÓ DE CURS 2016-2017 DE L'ATENEU UNIVERSITARI SANT PACIÀ (6 d'octubre de 2016)

1. HOMILIA DE L'ARQUEBISBE DE BARCELONA EN L'EUCARISTIA D'INAUGURACIÓ DEL CURS 2016-2017

Benvolgut Sr. Arquebisbe de Tarragona,
germans en l'episcopat,
benvolgut Senyor Rector de l'Ateneu,
professors de les diferents facultats,
alumnes i personal de la casa.

I . Iniciem oficialment el curs 2016-2017 amb aquesta Eucaristia posant la nostra mirada i les nostres vides en les mans del Senyor, que és Camí, Veritat i Vida.

Vull començar felicitant als professors de les tres facultats d'aquest Ateneu Universitari Sant Pacià per la vostra dedicació a l'estudi, a la docència i a la publicació. Amb el vostre treball, presteu una valuosa ajuda als qui estem diàriament en la tasca pastoral i disposem de poc temps per a la reflexió assossegada.

I us felicito també a vosaltres, benvolguts alumnes, que us esforceu, de vegades superant moltes dificultats, en aprendre i comprendre la veritat teològica, la llum de Crist, que ens arriba a través de la Sagrada Escripura acollida en l'àmbit de la Tradició viva de l'Església, en la comunió de l'Església, conduïts per aquests professors que treballen a la Facultat. Estudieu «piadosament de genolls» ja que el cristianisme és la «religió de la Paraula de Déu», no d'«una paraula escrita i muda», sinó del «Verb encarnat i viu» (Sant Ber-

nat). «Per tant, l'Escriptura ha de ser proclamada, escoltada, llegida, acollida i viscuda com a Paraula de Déu, en el si de la Tradició apostòlica, de la qual no es pot separar» (Benet XVI, *Verbum Domini*, 7).

Estudieu sense desanimar-vos i mireu de comprendre, amb l'ajuda de l'Esperit Sant, quina és l'amplària, l'alçada, la llargada i la profunditat del misteri de l'amor de Déu, perquè pugueu, des d'aquesta comprensió del misteri de Déu, arribar a ser bons companys de camí dels homes i dones del nostre temps, per tal de poder conduir-los a la trobada de Crist, el Fill de Déu, que és Camí, Veritat i Vida per als homes de tots els temps. No oblideu que segueix sent veritat el que deia sant Agustí: *Ens has fet, Senyor, per a Tu i el nostre cor està inquiet fins que descansi en Tu.* (*Confessions*, I,1,1).

II. En el Prefaci de la Missa dels sants, li diem a Déu: «Vós, amb la seva vida, ens doneu un exemple; amb la vostra germanor; una família; i amb la vostra intercessió, una ajuda, a fi que també nosaltres, envoltats d'un núvol tan gran de testimonis, correuem, invencibles, la cursa que tenim proposada i assolim amb ells la corona immarcescible de la glòria, per Crist Senyor nostre.»

Els sants ens estimulen a ser també nosaltres sants. Això és el que espera el Senyor de cada un de nosaltres: *Sigueu sants perquè el vostre Pare del cel és sant* (Mt 5,48). El papa Pau VI, en la *Evangelii Nuntiandi*, ens diu que «els homes contemporanis escolten més als testimonis que als mestres i, si escolten als mestres, és perquè són testimonis» (N. 41). I Henri Bergson deia que «els sants no necessiten parlar; la seva vida és un testimoni.»

No oblidem la meta, benvolguts amics, professors i alumnes d'aquesta Facultat de Teologia, germans tots en el pelegrinatge de la fe, precedits per Maria, *Sedes Sapientiae*, la Verge mare del Senyor, que ja ha arribat en cos i ànima al seu destí, no oblidem la meta, no perdem el nostre horitzó, la crida personal i insistent que el Senyor, a cada un, ens fa a la santedat, l'única font és Ell mateix. Molts sants, és veritat, van ser grans teòlegs, però abans de res i sobretot van ser persones que es van deixar modelar per l'Esperit Sant amb una gran docilitat a aquests moviments interiors, vivint amb radicalitat els consells evangèlics.

Deia sant Tomàs d'Aquino que ell havia après més agenollant-se davant del crucifix que en la lectura dels llibres. El seu secretari Reginaldo afirmava que l'admirable ciència de Sant Tomàs provenia més de les seves oracions que del seu enginy. Aquest home de Déu resava molt i amb gran fervor perquè Déu l'il·luminés i li fes conèixer les veritats que havia d'explicar al poble. Bonic exemple per a tots nosaltres.

Mireu el que expressava tan bellament Sant Gregori el Gran a un seglar, amic seu i metge a Constantinoble:

El nostre Déu del cel t'ha escrit unes cartes i tu no ets capaç de llegir-les amb cor ardent, apassionat? Estudia, per favor, i medita tots els dies les paraules del teu Creador. Aprèn a discernir el cor de Déu en les paraules de Déu (*disce cor Dei in verbis Dei*), perquè aspirem amb més ardor a les coses eternes i que el teu esperit cremi amb un desig més fort de les alegries celestes. (*Epistolarium*, lib. IV, Ep. XXXI, PL 77, 706B).

Benvolguts germans, no deixem de llegir, de meditar, d'aprofundir en les Escripures. La Paraula de Déu, ens donarà la força per seguir després de les petjades del Senyor, així com «*l'olor del perfum de Déu*», que necessitem per ser bons cristians i per córrer després de les empremtes del Senyor.

III. Els grans filòsofs i teòlegs han deixat sempre molt clar el que és fonamental en el pensament cristià:

a) La transcendència de Déu i el realisme de la seva presència en l'home. Sí, Déu ens transcendeix absolutament, però està present en cada ésser creat, donant i sostenint aquesta vida. Déu ens fa partícips del seu mateix ser substancial. Per aquest motiu puguem entrar en diàleg amorós, cordial, amb el Senyor que ha pres la iniciativa de fer-nos partícips de la seva mateixa substància. En Ell som i ens movem. ¿Vivim joiosament, a la nit lluminosa de la fe, aquesta inhabitació de Déu en nosaltres? ¿Dialoguem cordial i amorosament amb Ell? Ens tira, ens atreu, estar amb Ell, en Ell?

b) La defensa de la llibertat humana. Sí, Déu ens dona l'ésser, ens fa participar de la seva mateixa essència, però no s'imposa, es proposa. Cada persona és autònoma, lliure davant de qualsevol altra criatura, davant de qualsevol altra persona, fins i tot davant Déu. Quin gran do ens ha atorgat el Senyor, en fer-nos lliures! ¿Sabem utilitzar la nostra llibertat per al bé, per lliurar-nos al Senyor i servir els germans? ¿La llibertat s'ha convertit en nosaltres en «moneda egoïsta» o en una manera de desentendre'ns dels altres? Que bonica és la pregària de sant Ignasi de Loiola:

Preneu, Senyor, i rebeu la meua llibertat, la meua memòria, el meu enteniment, la meua voluntat, tot el que tinc i el meu posseir. Vós m'ho vas donar, a Vós us ho retorno...!

c) La mediació de Crist, que és la condició necessària per a la verificació de la presència de Déu i la unió de l'home amb Ell. Crist és el mediador únic

i necessari de la gràcia, de la unió amb Déu, de la salvació. Tot passa per Crist. Que bé ho expressem al final de la Pregària Eucarística: *Per ell, amb ell i en ell; vós, Déu Pare omnipotent; en la unitat de l'Esperit Sant; rebeu tot honor i tota glòria...!* Tot ens arriba del Pare a través del Fill, i tot retorna al Pare a través del Fill, en la unitat de l'Esperit Sant. ¿Sentim joiosament la nostra pertinença total a Jesucrist? ¿Tractem de viure de tal manera que puguem també nosaltres dir amb sant Pau *no sóc jo el que viu, és Crist qui viu en mi* (Gal 2,20)?

IV. Per concloure, vull posar novament davant els nostres ulls la bella icona del final de la vida del gran teòleg i sant Tomàs d'Aquino. I ho faig amb emoció. Tant de bo poguéssim succeir el mateix al final dels nostres dies: El Summe Pontífex va enviar a Sant Tomàs al Concili de Lió, però pel camí es va trobar malament i va ser rebut al monestir dels monjos cistercencs de Fosanova. Quan li van portar per última vegada la Sagrada Comunió va exclamar: «Ara et rebo a Tu Jesús, que vas pagar amb la teva sang el preu de la redempció de la meva ànima. Tots els ensenyaments que vaig escriure manifesten la meva fe en Jesucrist i el meu amor per la Santa Església Catòlica, de qui em professo fill obedient.»

Va morir el 7 de març de 1274 a l'edat de 49 anys. Jesús li «havia dit en una visió sobrenatural: "Tomàs, has parlat bé de Mi. Què vols a canvi?" Va respondre Tomàs: Senyor: l'única cosa que jo vull és estimar-te, estimar-te molt, i agradar cada vegada més.» Aquí queda revelat el cor d'aquest gran teòleg d'una profunda fe. Podríem dir el mateix d'altres grans sants teòlegs. Tant de bo, benvolguts professors, alumnes, sacerdots i bisbes, que cada un de nosaltres puguem dir cada dia això mateix que va dir Sant Tomàs al Senyor. Amén

† Joan Josep OMELLA OMELLA
Arquebisbe de Barcelona

2. CLOENDA DEL GRAN CANCELLER EN L'ACTE ACADÈMIC D'INAUGURACIÓ DEL CURS 2016-2017 DE L'ATENEU UNIVERSITARI SANT PACIÀ

La inauguració de l'any acadèmic 2016-2017 ens veu a tots junts aplegats en aquesta Aula Magna. És una imatge bonica i significativa que vol dir moltes coses. L'Ateneu Sant Pacià, amb les seves tres facultats, els vuit instituts, incorporats o vinculats, a més del centre afiliat, és una realitat que omple de

goig les deu diòcesis catalanes i la diòcesi de Mallorca. Gosaria dir que és una benedicció del Senyor, posseir un instrument d'aquestes característiques. Amb ell donem una formació seriosa i fonamentada als nostres seminaristes, els futurs preveres. Amb ell tenim una porta oberta perquè els preveres i els religiosos puguin aconseguir els graus acadèmics superiors: llicenciatura i doctorat. Amb ell posseïm un instrument que cohesiona la recerca dels professors en la seva tasca de repensar teològicament la fe, el culte i la praxis cristians. *Saludo a los alumnos procedentes de América Latina y de África que se han desplazado hasta Barcelona para seguir los cursos ofrecidos por el Instituto Superior de Liturgia. Sed especialmente bienvenidos. Deseamos que encuentren en nuestro Ateneo un lugar idóneo para adquirir un adecuado nivel de conocimientos litúrgicos y se sientan como en casa en la ciudad y la Iglesia que les acoge.*

L'Ateneu és una institució que té un any i cinc dies justos de vida. El Cardenal Giuseppe Versaldi en va signar el decret de constitució el dia primer d'octubre de l'any passat. Cal que entre tots alimentem i fem gran aquest petit infant que necessita la col·laboració de moltes persones per a tirar endavant. Fer gran l'Ateneu vol dir exercir amb responsabilitat les tasques que cadascú té assignades en el marc d'una comunitat educativa que ha d'incorporar els valors de l'Evangelí i ha de viure a fons la seva pertinença eclesial. El marc de la dimensió acadèmica de l'Ateneu és la fe i la comunió de l'Església, la voluntat de promoure una gran reflexió sobre la fe cristiana des de les diverses especificitats de cada Facultat: des de la teologia, des de la filosofia, des de la humanística cristiana. Aquests tres punts de vista corresponen a tres llenguatges que es relacionen entre ells i que, entre tots tres, orienten en el camí de la recerca de la veritat que és Déu mateix. Fer gran l'Ateneu vol dir que els professors de les tres facultats se senten compromesos en un sol projecte, que s'arrela en els misteris de la fe, que passa per la Paraula de Déu, recupera la gran Tradició i pren en consideració el magisteri de l'Església.

Voldria referir-me especialment a la més recent de les tres facultats, la Facultat Antoni Gaudí, d'història, arqueologia i arts cristianes. De ben segur que és la que necessita més aliment i més atencions. Aquesta Facultat, que entra en el seu tercer any acadèmic, és una aposta decidida, volguda pel Sr. Cardenal, el meu predecessor, a favor de la humanística cristiana. Penso que es tracta d'una proposta de futur, que necessita la cura de les altres dues facultats. Gràcies a la Facultat d'història serem capaços de renovar l'interès per aquells moviments, sovint invisibles o poc visibles, dels quals han sorgit les grans transformacions humanes i espirituals que han dibuixat el camí de l'Església en la història humana. D'altra banda, aquesta Facultat, amb un

alumnat que, en la seva majoria, no segueix un itinerari eclesiàstic, és una porta oberta perquè moltes persones s'interessin per la teologia i la filosofia i rebin una interpretació ajustada de la història de l'Església.

L'Ateneu ha de ser una caixa de ressonància de la vida de l'Església en la seva vessant de reflexió teològica aplicada a la pràctica de la pastoral. És per això que els bisbes de la Tarraconense hem volgut promoure la Càtedra Arquebisbe Josep Pont i Gol, pastor de l'Església de Tarragona, que va ser pioner en l'aplicació del Concili Vaticà II i en la creació d'una xarxa d'acció pastoral conjunta de les nostres deu diòcesis. Tenim posades grans esperances en aquesta Càtedra, en la qual es reprèn l'esperit que va moure la gran tasca realitzada pel Centre d'Estudis Pastorals durant tants anys. Ara, la Càtedra ha de permetre que es vagi construint una manera de repensar la pastoral adequada als gran reptes d'avui, en un temps dominat per la globalització i carregat d'esperances.

El Papa Francesc, amb el document *Evangelii Gaudium*, ha orientat de manera creativa i encertada el camí de l'Església per a aquests pròxims anys. El Papa fins i tot esmenta el paper que ha de jugar la reflexió teològica dins un projecte de renovació i de reforma de l'Església. Precisament els tres propers simposis de l'Ateneu, corresponents als propers tres anys acadèmics, estan dedicats a aquest tema. Una Església en sortida, que vulgui abandonar el confort de quedar-se dins de casa i surti a trobar els homes i les dones d'avui per portar-los l'Evangelí, necessita ser autèntica i viure de l'esperança. Els estudis que s'imparteixen en el nostre Ateneu han d'ajudar a trobar aquest camí de proximitat a la humanitat del nostre temps. L'Església és mare i mestra. Aquest Ateneu ha d'ajudar a què l'Església sigui mestra en la fe, però tan sols ho serà si és per damunt de tot mare de misericòrdia, que acull tots els seus fills, sobretot els pobres, i es deixa guiar per la Paraula de la vida.

Però no oblidem, com ja ho he recordat en l'homília, que la nostra reflexió no pot restar separada d'un contacte personal i comunitari amb el Senyor, el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist. I és des d'Ell, en Ell i per a Ell que han de girar els nostres estudis i les nostres vides. Ell ha de ser —com deia Sant Francesc d'Assís— «el meu Déu i el meu tot».

Voldria acabar amb una poesia de Calderón de la Barca amb la qual vaig concloure la meva salutació en l'acte d'inauguració del curs del Seminari Conciliar de Barcelona:

¿Qué quiero mi Jesús?... Quiero quererte,
quiero cuanto hay en mí del todo darte,
sin tener más placer que el agradarte,
sin tener más temor que el ofenderte.

Quiero olvidarlo todo y conocerte,
quiero dejarlo todo por buscarte,
quiero perderlo todo por hallarte,
quiero ignorarlo todo por saberte.

Quiero, amable Jesús, abismarme
en ese dulce hueco de tu herida,
y en sus divinas llamas abrasarme.

Quiero por fin, en Ti transfigurarme,
morir a mí, para vivir Tu vida,
perderme en Ti, Jesús, y no encontrarme.

Calderón de la Barca (1600-1681)

Declaro inaugurat el curs acadèmic 2016-2017 de l'Ateneu Universitari
Sant Pacià.

Un bon curs a tots i a totes!

† Joan Josep OMELLA OMELLA
Arquebisbe de Barcelona
i Gran Cancellier de l'AUSP